

Metsade tootlike funktsioonide säilitamine

Metsauuendamisele ja sellega kaasnevatele metsakasvatustlikele tegevustele ei pöörata erametsades piisavat tähelepanu, mistõttu väheneb metsade puiduline väärtus ja hüviste pakkumise võime		
Probleemid	<ul style="list-style-type: none"> • Kõik metsa majandajad ei järgi metsa majandamise head tava • Erametsade puuliigiline koosseis on muutunud majanduslikult väheväärtuslike puuliikide suunas • Erametsade uuendamiseks ei jätku metsakultiveerimismaterjali • Kvalifitseeritud kategooriate metsaseemne puudus 	
	Ettepanek	Kuidas lahendab
1	Metsamajandamise hea tava: <ul style="list-style-type: none"> - üle vaatamine - laiemaks kasutamiseks teadlikkuse suurendamine 	
Eesti Metsaselts	<p>Metsamajandamise Hea Tava üle vaatamine, korrigeerimine ja muutmine nõ usalduse- ja kvaliteedimärgiks, millega metsaomanikud tahaksid ise vabatahtlikult liituda. Metsandusorganisatsioonide teavitustegevus ja metsaomanike teadlikkuse tõstmine.</p>	
Asko Lõhmus	<p>Esmane lahendus on niisiis metsa majandamise hea tava dokumentide analüüs, mis eristaks punktid, mis on olulise tähtsusega ja mida metsa majandajad tavana ei järgi.</p> <p>2) Soovitan sama analüüsi osana käsitleda viimastel aastatel dokumenteeritud vastuolusid kohalike kogukondade ja metsa majandajate vahel, mis samuti võib osutada kas puudustele tavaõiguses või ebapiisavale õiguslikule staatusele.</p> <p>3) Soovitan koostada eraldi hea tava sätted ka kaitstavate alade piiranguvöönditele, kus kompromissi otsimine metsa eri väärtuste vahel toimub teistel alustel kui piiranguteta majandusmetsas.</p> <p>Halduslikult on küsimus, millised abinõud soodustaksid metsaomanikke head tava järgima. Variandid on metsaomanike harimine, puudustele tähelepanu juhtimine ja kogukondlik menetlus.</p> <p>Näiteks metsaühistud võiksid võtta heast tavast kinnipidamise oma südameasjaks.</p>	<p>Probleemil on õiguslik ja halduslik aspekt.</p> <p>Õiguslikult ei olegi tava ja tavaõigus mõeldud selleks, et nõuda igahelt nende täitmist. Seega, kui tava sisaldab kriitilise tähtsusega punkte, mis peavad võimaldama õiguslikku sekkumist, tuleb need tavast eraldada ja sätestada õiguslikult (nt K.4.17, K.6.18).</p>
EMPL	<p>Probleemi „Kõik metsa majandajad ei järgi metsa majandamise head tava“ ettepanek: Teadlikkuse tõstmine, vajaliku teabe olemasolu tagamine</p>	
KeM	<p>Koostöös VVO-dega tõsta metsaomanike teadlikkust metsa majandamise heast tavast.</p>	<p>Teavitada metsaomanikke ja metsamajandajaid metsanduse majandamise heast tavast (meedia vahendusel, kampaaniad, koolitused</p>

		jms). Aitab tõsta metsamajandamise mainet ühiskonna silmis Võimaldab teha erametsaomanikel paremaid majandamisotsuseid
2	<p>Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamiseks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - erametsaomanike teadlikkuse suurendamine erinevatest metsa majandamisvõtetest (okaspuu-segapuistute kujundamine; uuendamine, sh okaspuule sobivas kasvukohas okaspuuga, looduslikult peapuuliigiga, seemneaastatega arvestamine; seemnepuude valimine, kultiveerimismaterjali ostu-müügi platvormi arendamine, hooldamine, turberaiete kasutamine, ulukikahjustuste ennetamine, tootlikkuse tõstmine) - uuendamiskohustuse suurendamine läbi järelevalve ja õigusaktide - uuenduseks sobivate puuliikide uurimine - erametsaomanike toetamine (uuendamine, hooldamine) - tõsta männikute raievanust 	
KeM	Metsaomanike teadlikkuse tõstmine okaspuu-segapuistute kujundamise vajadusest ja võimalustest.	Omanikud on teadlikud vajadusest ning oskavad metsa majandamisvõtetega segapuistu kujundada.
EMPL	Metsaomanike teadlikkuse tõstmine, metsauuendamise, kultuuride hooldus ning riigi toetus nendele tegevustele	
MKM	MAK panustab erametsaomanike harimisse ja suurendab erametsades tehtava hooldusraie hulka võrreldavale tasemele RMK-ga	
EMÜ	Seada eesmärgiks uuendada istutuse/külviga riigimetsas vähemalt 70% uuendusraie aladest , seejuures okaspuukultuuride osakaal oleks <i>ca</i> 90%.	<p>Kuna peamised metsade hüved elanikkonnale – korilus marjade ja seente näol ning metsarekreatsiooni võimalused, k.a metsateraapia – on optimaalselt saadavad just okasmetsades ja okas-lehtpuu segametsades, siis ka nendest aspektidest lähtuvalt on vajalik okaspuude kõrge koosseisuprotsent neile vähegi sobivates kasvukohatüüpides.</p> <p>Vanade okaspuuenamusega metsade reservi (potentsiaalsed hoiualad, püsivõi vääriselupaigad) on võimalik tekitada vaid rohke hulga pealetulevate noorte ja keskealiste okaspuistute näol. Okaspuutoodete üks suuremaid voorusi on pikaaegne püsimine, eriti suuremahuliste ehituskonstruktsioonide säilimine süsiniku hoidjatena. Seega okaspuudega kultiveerimisele pole alternatiivi ei majanduslikust, ökoloogilisest, sotsiaalsest ega ka esteetilisest seisukohast.</p>

EMÜ	Aastaks 2030 uuendada erametsades 40% uuendusraialadest okaspuudega.	
MeM	Metsaseadusest tulenevalt on metsaomanik kohustatud rakendama metsa uuendamise võtteid teatud aja jooksul, et oleks tagatud uuenenud mets. Probleemi lahendamiseks tuleks kaaluda järelevalve tõhustamist , motiveerida metsaomanikke tegema teadlikumaid otsuseid või analüüsida õigusaktide norme , kas antud metsauuendamise nõue on piisavalt täpne ja probleemi lahendamisele kaasa aitav	Mets uueneb kiiremini ning puit on ühtlase kvaliteediga. Täpsustatum nõue, tegemise motiveerimine ja nõude tõhus kontrollisüsteem on riskide maandamise eelduseks, et metsa uuendamine toimiks piisavas mahus.
EMÜ	Metsade ökoloogiliste, majanduslike ja esteetiliste funktsioonide täitmiseks on vajalik okaspuuliikide aktiivne kasvatamine neile sobivates kasvukohtades , mis on eeldus väärtusliku tulevikumetsa saamiseks.	
EMÜ	Looduslikule uuenemisele jäetavatel aladel tagada peapuuliikide uuenduse tekke tulemuslik soodustamine.	
EMÜ	Esmane ülesanne on kvaliteetsete ja elujõuliste männi seemnepuude vajalik hulk , mida praktikas on kahjuks vähendatud lehtpuude mittekvaliteetsete säilikpuude massiga.	
KeM	Metsakultiveerimismaterjali ostu-müügi platvormi arendamine või selle arendamise toetamine.	Võimalus kokku viia ostjaid ja müüjaid. Andmed liiguvad kiirelt ning annab taimetootjatele investeerimiskindlust.
Asko Lõhmus	Probleem „Erametsad ei uuene okaspuuga (Ettepanekus: Erametsade puuliigiline koosseis on muutunud majanduslikult väheväärtuslike puuliikide suunas)“ lahenduse ettepanek : Käesolev probleem tuleneb osaliselt lageraiemajanduse prevaleerimisest, kuivõrd just kuuse kasvatamiseks sobib ka püsimetsandus. Samuti peaks üldsuund olema segapuistute, mitte okaspuu monokultuuride kasvatamisele Olenemata täpsest lahendusest peaks säilima ka põhimõtte mitte luua turueelist intensiivmetsandusele (K.3.2).	Vt lahendusi probleemidele K.1.9 ja K.1.12 (probleemirühm 4) ning K.2.1. (probleemid K.1.5, K.4.13, K.4.17, K.2.3).
EMPL	Kuna lageraiejärgselt ökosüsteemi süsinikusidumise taastumine sõltub ennekõike läbi uue metsapõlvkonna juurdekasvu, siis on raiesmike kiire ja efektiivne uuendamine väga oluline ka metsade C sidumise seisukohalt. Kuna C hoidmine puittoodetes sõltub nende toodete elueast, siis on oluline ka uue metsapõlvkonna liigiline koosseis ja kvaliteet (eesmärgiks peaks olema pika	Metsakasvatustööde (metsaistutus, metsauuenduse hooldus ja valgustusraie) suurem maht erametsades võimaldab metsanduse potentsiaali töökohtade loomises efektiivsemalt kasutada. Lisaks suuremale tööhõivele paraneb metsade tootlikkus ja okaspuude osakaal ning pikemas perspektiivis paraneb puidutööstuse varustatus kvaliteetse

	elueaga toodete valmistamiseks sobiva materjali kasvatamine).	metsamaterjaliga. Kasvab riigi maksutulu ning inimeste heaolu.
EMÜ	Metsakultuuride hooldamisel ja valgustusraiel on probleemiks optimaalne kordade arv ning alles jäetavate lehtpuude liik, hulk ja kõrgus. Hooldamisel ja valgustusraiel peaks lehtpuu-uuendusest sobivama osa säilitamine olema 20 - 35% ulatuses kogu kultuurpuistu okaspuude arvust.	
EMÜ	Kriitiliselt hinnata ümber metsa uuendamiseks kasutada lubatud puuliikide ja uuenenuks hindamisel arvesse võetavate puuliikide nimistu ja uenenud puuliikide keskmine kõrgus (see peab olema vastavuses metsaseaduses oleva metsa määratlusega) metsa majandamise eeskirjas.	Metsauuendamise tulemuslikkuse eelduseks on metsaomaniku huvi oma metsi pikaajaliselt majandada. Praegune metsaomanike maksusüsteem võib olla põhjuseks miks metsaomanikud kaotavad huvi metsi majandada ja otsustavad oma metsa müüa. Ei piisa sellest kui motiveeritakse taimede soetamist ja istutamist, olulised on ka jätkutegevused kuni metsa keskealiseks kasvatamiseni. Keskmise suurusega metsaomanikele noore metsa hooldamiseks pakutav tugi aitab tõsta tulevikus metsade puidulisi väärtusi.
EMPL	Kriitiliselt hinnata ümber metsa uuendamiseks kasutada lubatud puuliikide ja uuenenuks hindamisel arvesse võetavate puuliikide nimistu metsa majandamise eeskirjas.	
KeM	Soodustada ja edendada erametsades metsamajandamisvõtete kasutamist ja metsa majandamist üldiselt, et tõsta erametsade tootlikkust ja suurendada metsaressurssi. Koostada tegevuskava metsade pikaajalise tootlikkuse tagamiseks arvestades ka süsinikusidumise suurendamisega: sh juurdekasvu soodustamine metsamaaparanduse, metsa uuendamise ja hooldusraiate jätkuva toetamisega. Peale väetiste kasutamise analüüsimist võimalusel lubada teatud metsades ka väetamist.	Nii metsamaaparanduse, metsa uuendamise, hooldusraiate kui ka väetiste kasutamisega on võimalik tõsta metsade tootlikkust ja suurendada kogu metsa ressurssi. Panustada tuleb erametsamaadel asuvate teetaristute parandamisse ning kuivendussüsteemide rekonstrueerimisse. Metsa uuendamine kasvukohale sobivate puuliikidega aitab metsaökosüsteemil kiiremini taastuda, et hakata täitma erinevaid ökoloogilisi funktsioone, sh süsiniku sidumist. Toetuste toel on erametsade uuendamise mahud aasta-aastalt suurenenud ning metsauuendustööde (sh hooldustööde) edendamist ja riiklikku toetamist erametsades tuleb jätkata. Lisaks saab parandada metsauuenduse järelevalvet (nt kaasaegse tehnoloogia kasutuselevõtuga), arendada nõuandesüsteemi tagamaks konsulentide teadmiste kõrge taseme,

		läbi viia teavituskampaania omanikele. Jätkata tuleb metsaühistute kui erametsaomanikke metsauuendamisel abistavate organisatsioonide arengu riiklikku toetamist. Väetamise kasutamise lubamine arvestades mõjuga ökosüsteemidele võib samuti suurendada tootlikkust.
EMA	Erametsade vähesem raiumine lageraiega , eelistades asjatundlikult planeeritud ja eelistavalt saameestega tehtud valikraieid, mis võimaldaksid säilitada looduslikku metsapuude järelkasvu ja edendada selle kasvamist.	
EMA	Kui erametsad okaspuu, näiteks männiga ei uuene, siis tuleks ehk kaaluda männi raievanuse tõstmist 200 kuni 300 aastani , lähtudes sellest, et mänd püsib ka metsamajanduslikus mõttes kaua tervena. Nii suudetaks säilitada veel olemasolevaid männikuid, mis on ühtlasi ka looduslikuks seemnelaoks. Probleemi aitaks lahendada ka metsatöölise parem koolitamine , nii et männikutes tehtaks raietöid vaid seemneaastatel , võimaldamaks ka edukat uuenemist loodusliku männiga. Ka on looduslikud männikud ulukitele puukoolides kasvatatud männitaimedest vähem atraktiivsed, kuna viimased tõmbavad suurulukeid ligi just tänu rohkele väetamisele ja tänu sellele saavutatud suurele soolasisaldusele.	
KeM	Majandusmetsade turberaiete osakaalu suurendamine. Lisaks lageraie alternatiivide alase teadlikkuse tõstmine metsaomanike seas.	Turberaied soodustavad looduslikku uuenemist kohaliku seemnega.
KeM	Ulukikahjustuste vähendamiseks hinnata võimalusi ulukikahjustuste vähendamiseks ja ennetamise toetusmeetmete rakendamist.	Metsauuenduse kahjustuste vältimiseks.
EEML	Ulukikahjude kontrolli alla saamine.	
3	Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks: <ul style="list-style-type: none"> - Eestile piisavas mahus seemnevaru loomine/hoidmine (sh seemlate õigeaegne uuendamine ja/või rajamine - vajalike analüüside tegemine päritolupiirkondade laiendamise võimaluste välja selgitamiseks - metsataimede kvaliteediuringu tegemine - järglaskatsete rajamine - metsataimede toomise edendamine (toetused) 	

EMÜ	Eesmärgi saavutamiseks on vaja tagada metsauuendamiseks vajaliku kvaliteetse okaspuuseemne olemasolu.	
Asko Lõhmus	<p>Probleem „Erametsade uuendamiseks ei jätku metsakultiveerimismaterjali“ lahendusettepanek: Küsimus on vist riikliku ja erainitsiatiivi vahekorras probleemi lahendamisel. Miks ei tekita nõudlus metsakultiveerimismaterjali järele turgu ja sedakaudu pakkumist? Ideaalis sekkuks riik esmajoones sellega, et kultiveerimismaterjal oleks kvaliteetne ja seemlatest-puukoolidest ei leviks loodusesse patogeene.</p> <p>Kui probleemikirjelduses mainitud puuliikide seemlate toimimine on riiklik huvi, siis tuleb selleks planeerida ja leida vahendid. Seosed probleemidega K.4.13–K.4.15. Kogemuslikult võib laialehistest puuliikidest seemnevaru vajada küll ainult tamm; teised liigid on varjataluvad ja sobivates kasvukohtades uuenevad arvestatavalt üksnes püsimeetsanduse kaudu.</p>	
KeM	Metsauuendamiseks vajaliku kvaliteetse metsapuu seemne olemasolu tagamiseks tuleb teostada kultiveerimismaterjali vajaduse prognoose ja seemlaid õigeaegselt uuendada ja/või rajada.	Metsapuu seemne varu on tagatud ja metsauuendusmaterjali on võimalik toota vajalikus koguses.
EMPL	Tagada metsauuendamiseks vajaliku kvaliteetse okaspuuseemne olemasolu	
KeM	Jätkuvad investeeringud järglaskatsete rajamiseks (katsekultuuride rajamiseks, nende mõõdistamiseks ja andmete analüüsiks), et tõsta puistute tootlikkust.	
KeM	Analüüsida metsakultiveerimismaterjali päritolupiirkondade laiendamise võimalusi	Vajalik hinnata võimalusi kvalifitseeritud metsapuu seemnete hankimist väljastpoolt Eestist kuni seemlate olem on piisav, et tagada seemnetega varustus.
EPKK	Teha uuring metsataimede kvaliteedinäitajate osas ning praegu pakutavate kodumaiste taimede sobivuse kohta meie metsa viljakatesse kasvukohatüüpidesse. Uuringu tulemustest lähtuvalt viia sisse nõuded kultiveerimismaterjali kvaliteedinäitajatele.	„Metsa uuendamisel kasutada lubatud kultiveerimismaterjali algmaterjali päritolu, kultiveerimismaterjali tarnimise ja turustamise nõuded“ leevendas oluliselt kultiveerimismaterjalile esitatud nõudeid (kvaliteedinäitajad). Selle tõttu ei jõua metsaomanikuni kvaliteetne ja metsa istutamiseks sobilik kultiveerimismaterjal. Lihtsustatud nõuded on viinud alla taimede kvaliteedi ning vastupidavuse meie viljakates kasvukohtades. § 12. Nõuded

		<p>metsataimedele, nõuetele vastavuse tagamine ja metsataime partii moodustamine</p> <p>(1) Turustatavad metsataimed peavad olema kvaliteetsed. Kvaliteetseteks loetakse terved ja elujõulised metsataimed.</p> <p>(2) Elujõulisteks ei loeta metsataimi, millel esineb:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mehhaanilisi vigastusi; 2) hukkumist põhjustavaid haigusi või kahjureid; 3) nõrgalt arenenud või kuivanud juurestik; 4) okaspuudel mitmeladvalisust. <p>(3) Metsa uuendamiseks kasutatavate turustatavate metsataimede minimaalsed kõrgused ja maksimaalsed vanused on esitatud metsataime tüübiti määruse lisas 3.</p> <p>Paraku ei taga metsataimede minimaalsed kõrgused ja maksimaalsed vanused istutusmaterjali kvaliteeti. Suure rohukasvuga aladel ei suuda ühe ja kaheaastased metsapuutaimed rohurindega võistelda. Taimede juurekaela läbimõõt ja minimaalne vanus on olulised näitajad.</p> <p>Väetiste kasutamine soodustab lisaks ka rohurinde ja põõsarinde ning kasvukohale mittesobivate puuliikide kasvu. Kvaliteetne istutusmaterjal on alus metsa kiirele ja efektiivsele uuenemisele.</p>
EEML	<p>Kodumaise taimetoomise suurendamine (finantsinstrumendid, toetused?).</p>	<p>Viimaste aastate trend erametsades näitab jätkuvalt uuendamise huvi kasvu. Probleemiks on kultiveerimismaterjali puudus mida seni on leevendatud imporditavate taimedega.</p>
KeM	<p>Metsakultiveerimismaterjal on tulevikus saadaval turutingimustel ja ilma riikliku sekkumiseta. Selleks tuleb luua tingimused metsakultiveerimismaterjali tootmise turupõhise konkurentsi loomiseks, sh kavandada ja rakendada meetmed kodumaise metsakultiveerimismaterjali tootjate toetamiseks.</p>	<p>Näiteks toetada erataimlate tehnoloogia uuendamist läbi investeerimistoetuse metsakultiveerimismaterjali tõhusamaks tootmiseks.</p>